

Jēdziena “brīvs no valsts atbalsta” un jēdziena “atbalsta intensitāte” skaidrojums

Normatīvajā aktā, kurš ietver nosacījumus valsts atbalsta saņemšanai (atbalsta programma¹), tiek ietverti jēdzieni, kuri no pirmā skatījuma, šķiet, apzīmē vienu un to pašu. Tomēr vēlamies vērst uzmanību, ka jēdziens “finansējums, kas brīvs no valsts atbalsta” jeb “finansējuma apmērs, kas jānodrošina no privātajiem/saviem līdzekļiem” un jēdziens “atbalsta intensitāte” nenozīmē vienu un to pašu.

1. Jēdzienu skaidrojums

- 1.1. Kāds finansējums ir **“brīvs no valsts atbalsta”**? Ko paredz prasība noteiktu *finansējuma apmēru nodrošināt no privātajiem līdzekļiem/ no saviem vai pašu līdzekļiem/ no līdzekļiem, kas brīvi no valsts atbalsta?*

Atbalsta programmas paredz, ka publiskais finansējums netiek piešķirts visu projekta izdevumu segšanai un projekta iesniedzējam ir pienākums nodrošināt savu finansējumu noteiktā apmērā. Šāds nosacījums tiek ietverts ar mērķi nodrošināt, ka veiktie ieguldījumi ir dzīvotspējīgi ilgtermiņā. Gadījumos, kad uzņēmumam tiek piešķirts valsts atbalsts, tam jānodrošina savs finansējums, kas ir brīvs no valsts atbalsta.

Piešķirot atbalstu ar reģionālā valsts atbalsta mērķi², tiek izvirzīts nosacījums, ka atbalsta saņēmējam vismaz 25% no attiecināmajām izmaksām jānodrošina kā finansiālu ieguldījumu no līdzekļiem, kas ir brīvi no valsts atbalsta.

Līdzekļi, kas ir brīvi no valsts atbalsta, ir iegūti saimnieciskās darbības rezultātā vai piesaistīti kā aizņēmums (ārējais finansējums) uz tirgus nosacījumiem.

Līdzekļi nav brīvi no valsts atbalsta, ja, **piemēram**:

- a. iegūti, piemēram, kā grants, galvojums vai aizdevums uz atvieglotiem nosacījumiem kādā citā valsts atbalsta programmā,
- b. iegūti, piemēram, kā grants, galvojums vai aizdevums uz atvieglotiem nosacījumiem kādā citā valsts atbalsta programmā no pašvaldības vai Valsts kases;
- c. piesaistīti kā aizņēmums bankā ar valsts vai pašvaldību galvojumu;
- d. piešķirti atbilstoši *de minimis* valsts atbalsta regulējumam;
- e. piešķirti no valsts vai pašvaldību budžeta līdzekļiem;
- f. pašvaldības budžeta līdzekļi vai resursi, kas tiek ieguldīti tās kapitālsabiedrības pamatkapitālā.

- 1.2. Kas ir **“atbalsta ekvivalents”**? Kas ir **“atbalsta intensitāte”**?

Kopējās attiecināmās projekta izmaksas ir izmaksas, kas nepieciešamas projekta īstenošanai un var tikt attiecinātas konkrētas atbalsta programmas ietvaros. Atbalsta programmā ietvertie nosacījumi attiecas uz projekta attiecināmajām izmaksām.

¹ Piemēram, Ministru kabineta noteikumi, Likums, pašvaldību saistošie noteikumi, nolikums utt.

² Piemēram, Pasākums ieviests ar Komisijas Regulas (ES) Nr.651/2014 (2014.gada 17.jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108.pantu (OV L 187, 26.6.2014.) 14.panta reģionālā atbalsta mērķi vai atbilstoši Reģionālā atbalsta pamatnostādņēm ((2021/C 153/01))

Atbalsta ekvivalents ir piešķirtā atbalsta nominālā vērtība, kas diskontēta attiecībā pret tā vērtību atbalsta piešķiršanas dienā.

Atbalsta intensitāte ir maksimālais publiskā finansējuma apmērs, kas izteikta procentos pret projekta kopējo attiecināmo izmaksu summu.

$$\text{atbalsta intensitāte} = \frac{(\text{atbalsta ekvivalents})}{(\text{attiecināmās izmaksas})} \%$$

Viss projektā plānotais publiskais finansējums (valsts, pašvaldības, ES fondu u.c.) valsts atbalsta projektos nedrīkst pārsniegt maksimālo atbalsta intensitāti. Ja projektā pieļaujama kumulācija (atbalsta apvienošana; publisko resursu piesaistīšana no dažādiem publiskā finansējuma avotiem, kur katra publiskā iestāde pieņemusi lēmumu par projekta atbalstīšanu), visa publiskā finansējuma kopsumma nedrīkst pārsniegt pieļaujamo maksimālo atbalsta intensitāti.

2. Piemēri, kā noteikt, vai nosacījumi attiecībā uz “atbalsta ekvivalentu” un “atbalsta intensitāti” ir ievēroti

Piemērs Nr.1:

Tiek plānots projekts, kurā kopējās attiecināmās izmaksas veido 1 000 000 EUR.

Normatīvajā aktā (atbalsta programmā) noteikts, ka maksimālā reģionālā atbalsta intensitāte pieļaujama 50% no attiecināmajām izmaksām, un ietverts nosacījums, ka 25% no kopējām attiecināmajām izmaksām ir jābūt brīviem no valsts atbalsta.

Projekta iesniedzējs plāno pieteikties uz 45% atbalsta intensitāti. Projekta iesniedzējs neplāno to iesniegt atbalsta saņemšanai vēl citā atbalsta programmā (tai skaitā, nodokļu atlaides par tām pašām attiecināmajām izmaksām) vai vērsties pie pašvaldības pēc finansiāla atbalsta (vai arī atbalsta programma neparedz atbalsta apvienošanu/ kumulāciju).

Atlikušos 55% projekta iesniedzējs plāno finansēt no saviem saimnieciskās darbības rezultātā gūtajiem līdzekļiem.

Analīze un secinājumi:

- 1) Maksimālā atbalsta intensitāte tiek ievērota. 45% iekļaujas maksimālajā pieļaujamajā atbalsta intensitātes apmērā (50%).
- 2) Jāpārbauda nosacījums par to, vai 25% no attiecināmajām izmaksām (250 000 EUR) ir brīvi no valsts atbalsta. Tā kā 550 000 EUR tiks nodrošināti no saviem saimnieciskajā darbībā gūtajiem līdzekļiem, tad princips, ka 25 % ir brīvi no valsts atbalsta ir ievērots.

Secinājums: abi nosacījumi ievēroti.

Vizualizācija:

Kopējās attiecināmās projekta izmaksas = 1 000 000 EUR

Atbalsta
intensitāte 45% =
450 000 EUR

550 000 EUR nodrošināti no saviem saimnieciskajā
darbībā gūtajiem līdzekļiem = Brīvs no valsts
atbalsta < 25%

Piemērs Nr.2:

Tiek plānots projekts, kurā kopējās attiecināmās izmaksas veido 1 000 000 EUR.

Normatīvajā aktā (atbalsta programmā) noteikts, ka maksimālā reģionālā atbalsta intensitāte pieļaujama 50% no attiecināmajām izmaksām, un ietverts nosacījums, ka 25% no kopējām attiecināmajām izmaksām ir jābūt brīviem no valsts atbalsta.

Projekta iesniedzējs plāno pieteikties atbalstam grantu formā uz 40% atbalsta intensitāti (atbalsta ekvivalents grantam ir atbalsta summa, tas ir, 400 000 EUR), jo paralēli plāno pieteikties papildus atbalstam arī aizdevuma formā. Projekta iesniedzējs plāno 100 000 EUR nodrošināt no saviem ieņēmumiem no saimnieciskās darbības un papildus ņemt bankā aizdevumu 500 000 EUR apmērā ar pašvaldību galvojumu (pieņēmums: tirgus likme aizdevumam ir 4%, savukārt ar galvojumu ir iespējams piemērot 2% likmi; aizdevuma termiņš - 1 gads).

Analīze un secinājumi:

- 1) Ir jānosaka kopējā plānotā atbalsta intensitāte, tai skaitā plānotā atbalsta intensitāte aizdevumam ar pašvaldības galvojumu:

$$\text{atbalsta ekvivalents} = \sum * (\text{likme}_{\text{tirgus}} \% - \text{likme}_{\text{samazinātā}} \%)^3$$

Atbalsta ekvivalents aizdevumam = 500 000 EUR * (4%-2%) = 10 000 EUR

Atbalsta intensitāte visam projektam aizdevuma veidā = 10 000 EUR/1 000 000 EUR =1%

Atbalsta intensitāte Σ = 40%(grants)+1%(aizdevums) = 41%

Secinājums: maksimālā atbalsta intensitāte tiek ievērota. 41% iekļaujas maksimālajā pieļaujamajā atbalsta intensitātes apmērā (50%).

- 2) Ir jāaprēķina 25% ‘brīvs no valsts atbalsta’ nosacījums (25%* 1 000 000 EUR = 250 000 EUR)

Konkrētajā gadījumā finansējums, kas nav brīvs no valsts atbalsta ir 900 000 EUR, jo:

- a) Grantu veidā tiek sniegts 400 000 EUR. Tie ir resursi, kas nav brīvi no valsts atbalsta.
- b) Aizdevums ar pašvaldību galvojumu nav ‘brīvs no valsts atbalsta’, līdz ar to 500 000 EUR ir resursi, kas nav brīvi no valsts atbalsta.

Secinājums: Nosacījums par 25% brīviem no valsts atbalsta nav ievērots. Attiecīgi tikai 100 000 EUR ir tādi resursi, kas ir brīvi no valsts.

Vizualizācija:

Kopējās attiecināmās projekta izmaksas = 1 000 000 EUR		
Atbalsta intensitāte 40% = 400 000 EUR	Aizdevums 500 000 EUR ar pašvaldības galvojumu (atbalsta intensitāte = 1%)	Brīvs no valsts atbalsta >25% 100 000 EUR

³ Formula, ja aizdevumu izsniedz uz gadu

Ieteikumi:

1) Ja projekta finansēšanai resursi piesaistīti kā aizņēmums ar valsts vai pašvaldību galvojumu vai aizdevums uz pazeminātām % likmēm, ir uzmanīgi jāvērtē 25% ‘brīvi no valsts atbalsta’ nosacījuma ievērošana praksē.

NB!!! Vienlaikus, ja visu projektā iespējamo maksimālo atbalsta intensitāti piemēro grantam, tad atbalsta apvienošanas gadījumā citu publisko finansējumu vairs nav iespējams piešķirt, t.sk., aizņēmumu ar pašvaldību galvojumu vai uz atvieglotiem nosacījumiem.

2) Projekta iesniedzējam iespējams palielināt savu ieguldījumu, lai samazinātu aizdevuma summu, kuru plānots ņemt tirgū ar pašvaldības galvojumu.

Piemēram, lai ievērotu, ka 250 000 EUR ir brīvi no valsts atbalsta, aizdevuma summa, ņemot vērā, ka grants jau tiek paredzēts 400 000 EUR, nedrīkst pārsniegt 350 000 EUR (1 000 000 EUR - (400 000 EUR+250 000 EUR)=350 000 EUR).

Kopējas attiecinamas projekta izmaksas	100%	1 000 000 EUR
Grants	40%	400 000 EUR
Atlikusī maksimāli izmantojamā intensitāte (50% - 40%=10%)	10%	100 000 EUR (10%*1 000 000 EUR = 100 000 EUR)
Savi resursi 25% brīvi no valsts atbalsta	25%	250 000 EUR
Aizdevums uz atvieglotiem nosacījumiem - 350 000 EUR		Atbalsta ekvivalents = (350 000 EUR* (4%-2%) = 7000 EUR) Atbalsta intensitāte = (7 000 EUR /1 000 000 EUR=0,007%)

Vizualizācija:

Kopējās attiecināmās projekta izmaksas = 1 000 000 EUR		
Atbalsta intensitāte 40% = 400 000 EUR	Aizdevums 350 000 EUR uz atvieglotiem nosacījumiem(atbalsta intensitāte = 0,007%)	25 % brīvi no valsts atbalsta = 250 000 EUR

Papildus piemērs ‘Atbalsta intensitātes/kumulācija’

Projekta plānotās attiecināmās izmaksas - 1 000 000 EUR. Noteiktā maksimālā reģionālā atbalsta intensitāte: 50%; un programmā ietverts nosacījums, ka 25% no kopējām attiecināmajām izmaksām ir jābūt brīviem no valsts atbalsta. Uzņēmums plāno pieteikties uz grantu un aizdevumu uz atvieglotiem nosacījumiem:

- a) Grants 400 000 EUR; aizdevums 200 000 EUR;
- b) Grants 400 000 EUR; aizdevums 500 000 EUR.

1. Vai maksimālā reģionālā atbalsta intensitāte ir ievērota?

2. Vai princips “25% brīvs no valsts atbalsta” ievērots?

Analīze un secinājumi

	Atbalsta nominālā summa	Atbalsta elements
Privātie resursi	100 000	0
Komerčiālais aizdevums	300 000	0
Grants	400 000	400 000
Aizdevums uz atvieglotiem nosacījumiem (ALTUM)	200 000	20 000
Kopā	1 000 000	420 000
Atbalsta intensitāte = $420\,000 / 1\,000\,000 = 42\%$ Privātie resursi (brīvi no atbalsta = $(100\,000 + 300\,000) / 1\,000\,000 = 40\% > 25\%$ Atbalsts var tikt apstiprināts.		

	Atbalsta nominālā summa	Atbalsta elements
Privātie resursi	100 000	0
Komerčiālais aizdevums	0	0
Grants	400 000	400 000
Aizdevums uz atvieglotiem nosacījumiem (ALTUM)	500 000	50 000
Kopā	1 000 000	450 000
Atbalsta intensitāte = $450\,000 / 1\,000\,000 = 45\%$ Privātie resursi (brīvi no atbalsta = $100\,000 / 1\,000\,000 = 10\% < 25\%$ Atbalsts nevar tikt apstiprināts.		